

AÐALSKIPULAG REYKJAVÍKUR 2010-2030

Iðnaðarsvæði fyrir efnisvinnslu við Álfsnesvík

Breyting á aðalskipulagi

Lögð fram sbr. 2. mgr. 30. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 og
lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana

Reykjavíkurborg
Umhverfis og skipulagsvið

Breyting nr. 24.
27. júní 2018
Uppfært 14 ágúst

Samhliða kynningu á breytingu á aðalskipulagi Reykjavíkur vegna iðnaðarsvæðis við Álfsnesvík er kynnt samsvarandi tillaga að breytingu á svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins. Tillögunum fylgir sameiginleg umhverfisskýrsla. Íbúar og aðrir hagsmunaaðilar eru hvattir til að kynna sér báðar tillögurnar. Þegar tillögurnar verða auglýstar formlega gefst tækifæri til að leggja fram skriflegar athugasemdir.

Ábendingum eða athugasemdum við tillögurnar skal skila skriflega.

- Umhverfis – og skipulagsvið [Reykjavíkur, Borgartúni 12-14](#), b.t. skipulagsstjóra, eða á netfangið skipulag@reykjavik.is.
- Skrifstofa samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu Hamraborg 9, Kópavogi eða á netfangið ssh@ssh.is

Samþykktar og staðfestingarferli

Aðalskipulagsbreyting þessi sem auglýst hefur verið skv. 31. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 var

samþykkt í borgarráði þann _____ 2018

Aðalskipulagsbreyting þessi var staðfest af Skipulagsstofnun skv. 3. mgr. 32. gr. skipulagslaga nr.

123/2010 þann _____ 2018

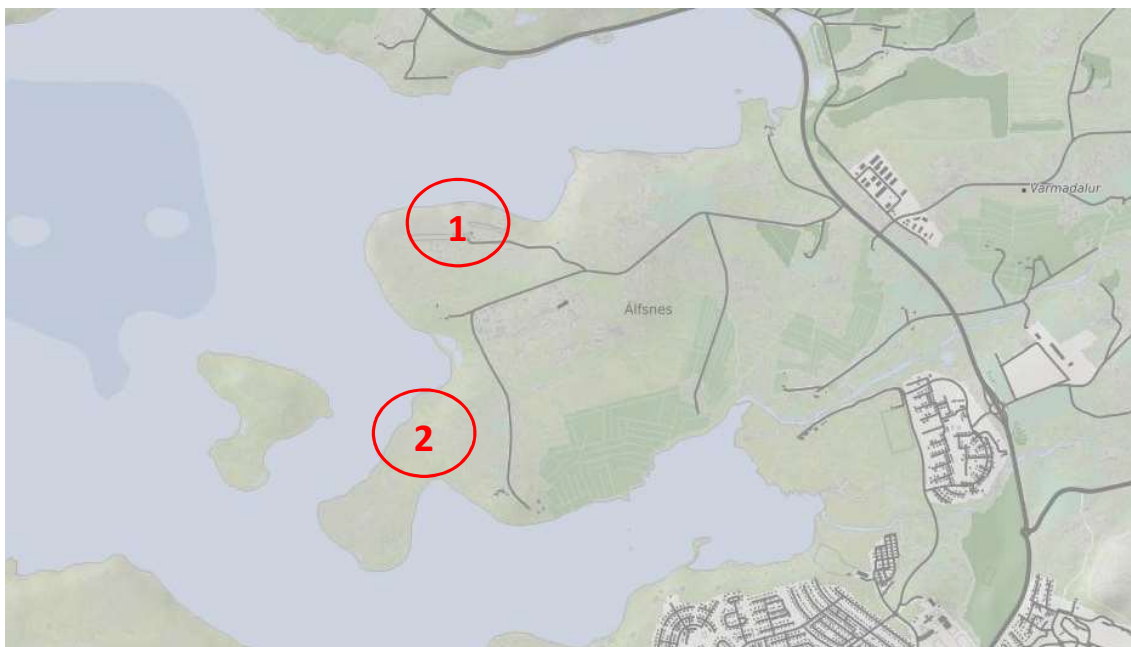
Alta
A1234-047-U03

Efnisyfirlit

1	Inngangur.	4
2	Forsendur og markmið breytinga.....	6
3	Gildandi skipulag og tengsl við aðrar áætlanir	7
4	Tillaga að breytingu á aðalskipulagi.....	9
4.1	Uppdráttur.....	9
4.2	Greinargerð	10
5	Samantekt umhverfisskýrslu	11
5.1	Mótun tillögu. Samanburður valkosta.....	11
6	Samráð og kynningar	14
7	Heimildir	17

1 Inngangur.

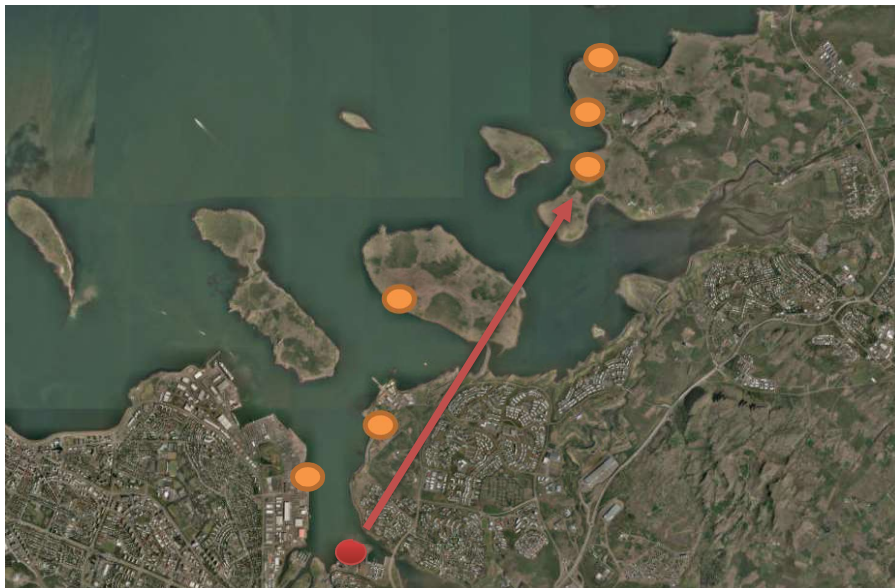
Í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 (AR2010-2030) er sett fram sú stefna að Björgun ehf. flytji frá athafnasvæði sínu við Sævarhöfða. Samkvæmt skipulaginu átti sá flutningur að eiga sér stað eigi síðar en 2016 en skv. samkomulagi milli Björgunar og Faxaflóahafna skal fyrirtækið vera búið að losa núverandi vinnusvæði sitt við Sævarhöfða þann 31. maí 2019. Þegar aðalskipulagið var samþykkt var ekki ljóst hvert Björgun gæti flutt starfsemi sína innan Reykjavíkur en lagt var til að fyrirtækið yrði flutt á nýtt hafnar- og iðnaðarsvæði á Álfsnesi (sjá svæði 1 á mynd 1) eða á viðeigandi svæði utan Reykjavíkur. Við nánari skoðun hefur komið í ljós að þetta svæði á Álfsnesi hentar illa fyrir starfsemi Björgunar. Þar eru 15-20 m sjávarhamrar og til að móta landssvæði, sem væri hentugt fyrir starfsemi Björgunar, þyrfti að vinna landfyllingar og sprengja úr sjávarhömrunum, auk þess sem leysa þyrfti vegtengingar með umtalsverðu umhverfisraski. Þá vinna óhagstæðar veðurfarslegar aðstæður einnig á móti þessari staðsetningu t.d. vegna vinds og ölduhæðar. Horft hefur verið til þess að nýta þetta svæði til efnistöku til að fá efni sem nýta má í lagningu Sundabrautar en engin tímasetning liggur fyrir um hvenær af því verður. Því hefur verið leitað að annarri staðsetningu fyrir starfsemi. Ekki er talin ástæða til að taka út iðnaðar-, hafnar- og efnistökusvæðið við Kollafjörð sem er á skipulagi þó ekki sé lengur gert ráð fyrir að sá kostur geti nýst Björgun. Þar er eftir sem áður gert ráð fyrir að hægt sé að nýta efni sem fellur til við landslagsmótun til vegagerðar eða annarra framkvæmda og að þar sé gert ráð fyrir lóðum undir hafnsækna athafna- og iðnaðarstarfsemi sem er landfrek og mengunarhætta gæti fylgt.

1. mynd. Staðsetning til skoðunar fyrir iðnaðarsvæði fyrir efnisvinnslu í Álfsnesvík og á Álfsnesi við Þerneyjarsund (2) og áður ráðgerð staðsetning iðnaðarsvæðis fyrir efnisvinnslu við Kollafjörð(1) skv. aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030.

Haustið 2016 óskaði Björgun eftir því við Reykjavíkurborg að það yrði skoðað hvort fyrirtækið gæti fengið lóð á Gunnunesi við Þerneyjarsund (sjá svæði 2 á mynd 1). Í umsögn frá umhverfis- og skipulagssviði var fyrirtækinu beint að svæði norðar á nesinu, við Álfsnesvík, til að hlífa minjum sem eru við mitt sundið, og bent á að ítarleg skoðun þyrfti að fara fram áður en ákvörðun um að fara í

skipulagsbreytingu gæti legið fyrir. Sú skoðun hefur nú farið fram og liggur fyrir ítarleg greingerð (Alta, 2017) með kostamati þar sem sex mismunandi valkostir um staðsetningu eru skoðaðir (sjá mynd 2), auk þess sem gerð er grein fyrir helstu umhverfisáhrifum sem kunna að verða ef starfsemin verður heimiluð við Álfsnesvík nyrst í Þerneyjarsundi. Af öllum þeim stöðum sem skoðaðir voru virðist staðsetning við Álfsnesvík fela í sér skynsamlega málamiðlun, og við skoðun á umhverfispáttum hefur ekkert afgerandi komið í ljós sem kemur í veg fyrir að Álfsnesvík geti talist ágætur kostur fyrir framtíðarstaðsetningu Björgunar.¹

2. mynd. Núverandi starfssvæði Björgunar við Sævarhöfða (rautt) og sex mögulegar staðsetningar til framtíðar sem skoðaðar hafa verið. Rauð ör bendir á Álfsnesvík á Álfsnesi sem skv. þessari tillögu að aðalskipulagsbreytingu verður nýr staður fyrir starfsemina.

Hér er sett fram tillaga um nýtt iðnaðarsvæði við Álfsnesvík í aðalskipulag Reykjavíkur, þar sem Björgun getur komið sér fyrir með starfsemi sína. Svæðið við Álfsnesvík er í gildandi aðalskipulagi Reykjavíkur skilgreint sem opið svæði og er Sundabraut áformuð í jaðri svæðisins. Handan Sundabrautar er annars vegar landbúnaðarsvæði í landi Víðiness og norðaustur af svæðinu er urðunarstaður Sorpu. Gert er ráð fyrir gas- og jarðgerðarstöð á þeim hluta athafnasvæðis Sorpu sem er vestan fyrirhugaðrar veglínu Sundabrautar en aðrir hlutar þess svæðis eru eða hafa að mestu leyti verið í notkun sem urðunarstaður. Stefnt er að því að hætta urðun á svæðinu en gas- og jarðgerðarstöðin verður áfram. Þerney, sem er handan við Þerneyjarsund, er hverfisvernduð og á náttúru-minjaskrá eins og fleiri eyjar á sundunum. Eyjarnar eru lágar og grónar með varpstöðvum allmargra fuglategunda, eins og segir í náttúru-minjaskrá. Sýnileiki svæðisins er mestur frá nálægum stöðum á Álfsnesi og af sjó, en landslag og fjarlægðir draga úr sjónrænum áhrifum frá íbúðahverfum í Mosfellsbæ og Reykjavík, Kjalarnesi, Geldinganesi og Viðey. Vinna má með sjónrænum áhrif á landi en erfiðara að gera slíkt sjávarmegin. Lítið er um að svæðið sé nýtt til útivistar í dag en gert er ráð fyrir gönguleið eftir ströndinni í gildandi aðalskipulagi. Kajakræðar nýta Þerneyjarsund til siglinga en algengasta siglingaleið þeirra liggur nær strönd Þerneyjar en Álfsness. Svæðið er lítið raskað utan þeirra minja sem eru eftir búskap og útræði. Svæðið við ströndina er ávalt og rís landið upp í átt að Glóruholti til austurs, í áttina að Mosfellsbæ.

¹ Nánari umfjöllun í samantekt umhverfisskýrslu í kafla 5 og umhverfisskýrslu sem er í sér greinargerð.

Vegna áforma um stærri landfyllingu en 50.000 m² og viðlegubryggju þar sem skip stærri en 1.350 tonn geta lagst að til losunar og lestunar, eins og á við um stærsta dæluskip Björgunar, er framkvæmdin háð mati á umhverfisáhrifum. Þess vegna er breyting á aðalskipulagi vegna framkvæmdarinnar háð lögum nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana. Umhverfisáhrifum er lýst í umhverfisskýrslu sem er sameiginleg fyrir umhverfismat áætlana, á svæðis-, aðal- og deiliskipulagsstigi. Þessari tillögu að breytingu á aðalskipulagi fylgir útdráttur úr umhverfisskýrslunni um þau atriði sem varða helst umhverfismat áætlana á aðalskipulagsstigi.

2 Forsendur og markmið breytinga

Björgun hefur haft til umráða um 7,5 ha lands við Sævarhöfða (sjá mynd) þar sem náttúrulegu seti úr námum á hafsbotni hefur verið landað, það hreinsað, malað og flokkað til margvíslegarar notkunar í mannvirkjagerð, m.a. í steypu. Ný staðsetning þarf að vera við sjó og bjóða upp á jafn stórt athafnasvæði fyrir starfsemi fyrirtækisins og verið hefur.

Síðustu áratugi hefur fyrirtækið aflað efnis af hafsbotni sem síðan er flutt til frekari vinnslu á núverandi athafnasvæði félagsins við Ártúnshöfða í Reykjavík. Þar fer fram framleiðsla fylliefna í steinsteypu og malbik auk ýmiss konar annarra jarðefna til mannvirkjagerðar. Þá hefur félagið séð um landfyllingar og dýpkunarframkvæmdir víða um land. Björgun á tvö dæluskip, Sóley og Perlu, tvo gröfupramma og tvo efnisflutningapramma. Umhverfismati fyrir efnisvinnslusvæði Björgunar í sjó var lokið 2009 og fyrir liggur 10 ára leyfi til efnistöku frá 2009, útgefið að Orkustofnun.

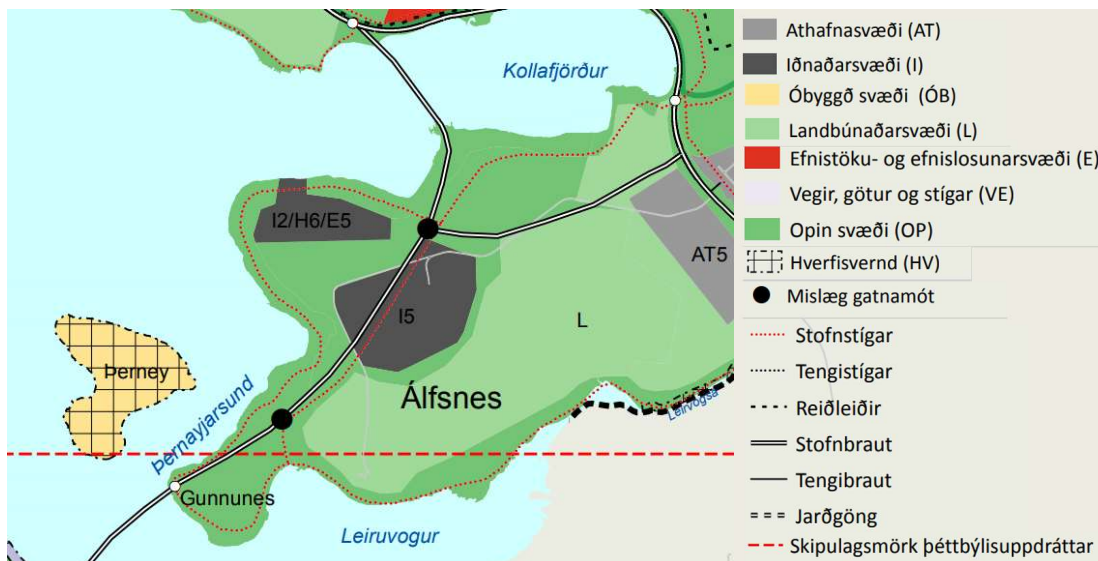
3. mynd. Athafnasvæði Björgunar er fyrir miðri mynd. Austan athafnasvæðisins er bryggjuhverfið við Gullinbrú. Athafnasvæðið er um 7,5 ha með fremur frumstæðri viðlegu fyrir sanddæluskip, en efninu er dælt frá borði inn á svæðið. Þar er það skolað með ferskvatni úr Elliðaánum og flokkað eftir gerð og kornastærð.

Markmið með þessari breytingu á aðalskipulagi:

- Að geta boðið upp á efnisvinnslusvæði með viðlegukanti, þar sem landað er náttúrulegum efnum/seti af hafsbotni.
- Að bjóða land fyrir vinnslusvæði fyrir jarðefni vegna mannvirkjagerðar sem næst þéttbýlinu á höfuðborgarsvæðinu. Stuttar akstursvegalengdir leiða til minni útblásturs gróðurhúsalofttegunda og minna slits á vegum.
- Að bjóða upp á svæði fyrir fyrirtæki sem hefur verið í rekstri í Reykjavík en þarf að flytja út fyrir þéttbýlið vegna nýrrar byggðar á þéttingarsvæðum.

3 Gildandi skipulag og tengsl við aðrar áætlanir

Samkvæmt aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030² er Álfnesið að sunnanverðu að mestu skipulagt sem landbúnaðarland (L). Á miðju nesinu er iðnaðarsvæði (I5) þar sem Sorpa tekur á móti sorpi til urðunar og úrvinnslu. Þar við er gert ráð fyrir Sundabraut eftir Gunnunesinu, yfir Álfnesið og þaðan yfir Kollafjörð. Norðan við Sundabraut er gert ráð fyrir blandaðri landnotkun með iðnaðarsvæði (I2), hafnarsvæði (H6) og efnisnámi (E5). Þar er í dag skotæfingarsvæði. Með ströndinni er er gert ráð fyrir gönguleið umhverfis Álfnes.

4. mynd. Landnotkun á Álfnesi í aðalskipulagi Reykjavíkur.

Landbúnaðarsvæðið á Álfnesi (L) er hluti af landbúnaðarsvæðum Reykjavíkur sem eru á Kjalarnesi, á undirlendi á nesjunum og undir hlíðum Esju. Í aðalskipulaginu er lögð áhersla á að virða og vernda Kjalarnesið sem landbúnaðarsvæði og dreifbýli.

Strandlengjan og svæði norðan á Álfnesinu umhverfis iðnaðarsvæðið eru opin svæði (OP). Stefna er sett um að mikilvægt sé að tryggja aðgengi almennings að svæðum með útivistargildi og taka frá þau svæði sem hafa mest verndargildi.

Fyrir sorpförgunarsvæðið á Álfnesi (I5) er í gildi deiliskipulag³ og í því kemur fram að á svæðinu er tekið á móti alls um 120.000 tonnum af böggðum úrgangi á ári og hafa nú þegar um 25 ha lands verið nýttir til urðunar. Stjórnvöld stefna að því að dregið verði úr urðun úrgangs og samkvæmt starfsleyfi sem er í gildi til 2030, skulu öll ákvæði um heimildir fyrir urðun á svæðinu falla úr gildi í lok árs 2020. Bygging gas- og jarðgerðarstöðvar er lykilþáttur í því að draga úr urðun. Á opnu svæði milli iðnaðarsvæðisins og sjávar er sigvatni (rigningarvatni sem vætlað hefur gegnum hauginn) veitt til sjávar eftir að það hefur verið hreinsað í settjörn, en þar er í deiliskipulagi gert ráð fyrir lögnum, settjörn, skurðum og smáhýsum fyrir búnað. Þetta opna svæði er utan iðnaðarsvæðisins (I5) en

² Sjá aðalskipulagið á vefsíðu borgarinnar <http://reykjavik.is/thjonusta/adalskipulag-reykjavikur>

³ Breyting á deiliskipulagi urðunarstaðar á Álfnesi. 26. janúar 2015. Greinargerð.

gegnir engu að síður hlutverki fyrir urðunarsvæðið. Starfsemi gas- og jarðgerðarstöðvar og Sorpu getur haldið áfram eftir að urðun lýkur í Álfnesi.

Gert er ráð fyrir að hægt sé að ráðast í gerð Sundabrautar á skipulagstímabili aðalskipulagsins, en 2. áfangi fer um Gunnunes og Álfnes frá Geldinganesi. Vegna óvissu um tímasetningu framkvæmda hefur ekki verið unnið í því að fá endanlega niðurstöðu um legu og útfærslu brautarinnar og umhverfisáhrif mismunandi valkosta. Skipulag Sundabrautar verður tekið til endurskoðunar þegar fyrir liggja áform um framkvæmdatíma.

Fjöldi þeirra sem fara um Álfnes mun taka miklum breytingum þegar Sundabraut verður tekin í gagnið og eins og bent er á í aðalskipulagi Reykjavíkur er Álfnes norðan- og vestanvert mjög sýnilegt frá væntanlegri Sundabraut og byggð í Kjalarnesi. Því er mælt til þess að uppbygging sem er inni á aðalskipulagi við Kollafjörð verði felld inn í náttúrulegt landslag eins og kostur er til að draga úr ásýndaráhrifum. Að sama skapi mun Sundabraut hafa afgerandi áhrif á upplifun af landslagi og opnum svæðum á Álfnesi og rýra gildi þess til útivistar.

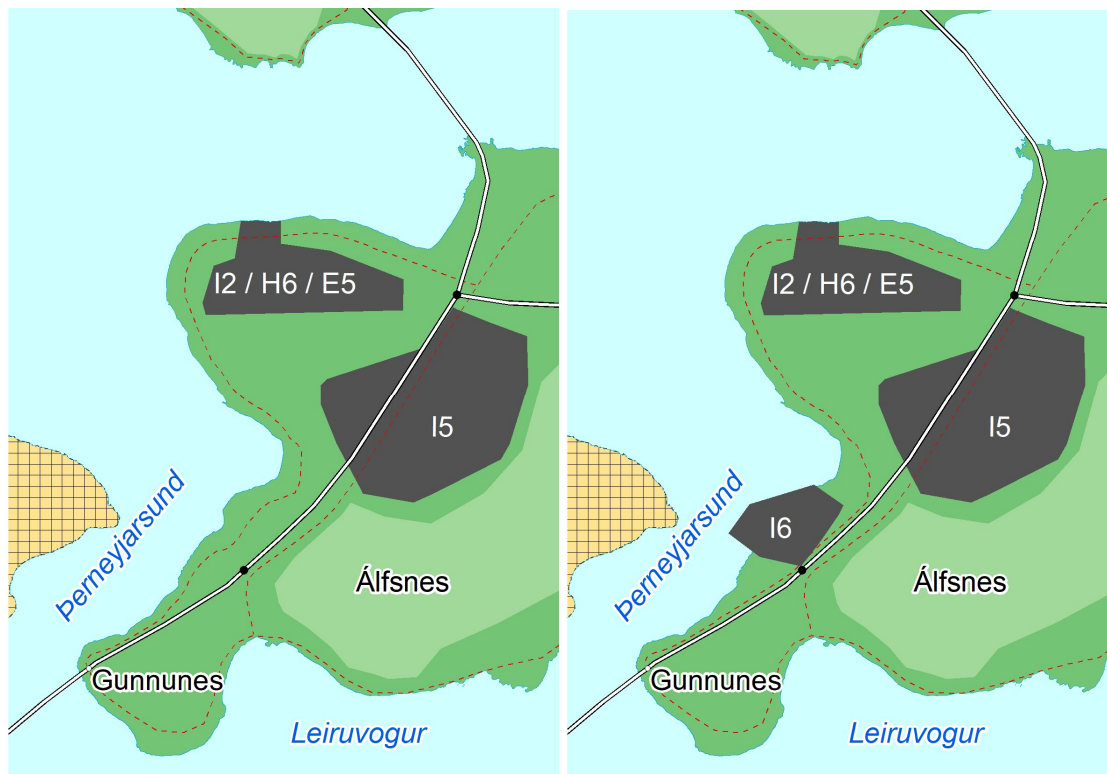
4 Tillaga að breytingu á aðalskipulagi

Með hliðsjón af framansögðu er hér sett fram tillaga að breytingum á uppdrætti og greinargerð Aðalskipulags Reykjavíkur 2010-2030.

4.1 Uppdráttur

Breytingar á uppdrætti eru eftirfarandi:

1. Við Álfsnesvík er afmarkaður um 15,5 ha reitur fyrir iðnaðarsvæðið **I6 Efnisvinnslusvæði í Álfsnesi**.
2. Stofnstígur í nágrenni strandarinnar er færður upp fyrir iðnaðarsvæðið.

4. mynd. Uppdráttur fyrir breytingu til vinstri og afmörkun I6 á uppdrætti eftir breytingu til hægri í mælikvarða 1:xx.xxx.

Stærð iðnaðarsvæðisins í aðalskipulagi endurspeglar ekki lóðarstærð Björgunar, eins og hún verður ákvörðuð í deiliskipulagi, en svæðið er haft rúmt á þessu stigi vegna óvissu um formun landfyllingar og endanlega afmörkun svæðis. Líta verður á þetta sem hámarksstærð mögulegs iðnaðarsvæðis. Stærð svæðis eins og það er afmarkað í aðalskipulaginu getur tekið breytingum áður en endanlega tillaga verður lögð fram.

4.2 Greinargerð

Í greinargerð er iðnaðarsvæðinu **I6** bætt inn í umfjöllun um iðnaðarsvæði, sem hér segir:

I6. Efnisvinnslusvæði við Álfnesvík. Á svæðinu er gert ráð fyrir höfn sem getur tekið á móti skipum, prömmum og öðrum efnisflutningaskipum. Hönnun og frágangur á svæðinu skal miða að því að mannvirki falli vel að umhverfinu. Nýta skal landslag lóðar landmegin til að skerma starfsemina af eins og kostur er, til að draga úr áhrifum á ásýnd, mögulegri rykmengun eða fokhættu, ljósmengun og hávaða. Útfærsla vinnslusvæðisins og tenginga að því skal taka tillit til fyrirhugaðrar legu 2. áfanga Sundabrautar. Þekktar fornminjar eru á og við svæðið. Í deiliskipulagi skal forðast, eins og kostur er, að raska minjum í suðurjaðri svæðisins sem tilheyra minjasvæði Sundakots, en þar eru einstakar minjar um búðarsvæði verslunarstaðarins við Þerneyjarsund. Vegtengingu að svæðinu skal einnig hagað þannig að minjum sé hlíft, sé þess nokkur kostur.⁴ Við útfærslu deiliskipulags skal taka tillit til mögulegrar hækkunar sjávarstöðu vegna loftslagsbreytinga. Við landmótun skal eins og hægt er gæta að efnisjafnvægi, þannig að efni í fyllingar verði sem mest aflað með skeringum á landi og úr dýpkunarframkvæmdum vegna hafnarinnar.

⁴ Áhrif á minjar og mótvægisáðgerðir verða til frekari skoðunar á kynningartíma vinnslutillögunnar, sjá umfjöllun í kafla 6 um samráð við Minjastofnun.

5 Samantekt umhverfisskýrslu

Hér er sett fram stutt samantekt á þeim hlutum umhverfisskýrslu sem helst varða umhverfismat áætlana á aðalskipulagsstigi. Allar nánari upplýsingar er að finna í umhverfisskýrslunni sjálfri.

5.1 Mótun tillögu. Samanburður valkosta

Við mótun tillögunnar voru skoðaðir sex mismunandi staðarvalskostir:

1. Sundahöfn	4. Álfnes A. við Kollafjörð
2. Gufunes	5. Álfnes B. við Álfnesbærinn
3. Geldinganes	6. Álfnes C. við Álfnesvík

Við samanburð valkostanna var skoðað hvernig staðurinn hentar fyrir starfsemina út frá skipulagsþáttum og hagrænum atriðum en hins vegar út frá áhrifum á skilgreinda umhverfisþætti í samræmi við aðferðafræði umhverfismats áætlana. Niðurstaða úr þessum samanburði nýttist við ákvörðun um hvaða kostur yrði valinn til að setja fram í tillögu að svæðisskipulags- og aðalskipulagsbreytingu. Núllkostur, það er ef skipulagi yrði ekki breytt og enginn af þessum staðarvalskostum kæmi til greina, myndi leiða til þess að ekkert iðnaðarsvæði af þessum toga færi inn á skipulag og fyrirtæki sem þurfa að staðsetja sig á slíku svæði, eins og á við í tilfelli Björgunar, myndu þurfa að hætta vinnslu. Ekki er talið raunhæft fyrir fyrirtækið að staðsetja sig utan höfuðborgarsvæðisins.

Í meðfylgjandi töflu eru áhrif vegna mismunandi staðarvalskosta fyrir iðnaðarsvæðið tekin saman.

		1. Sundahöfn	2. Gufunes	3. Geldinganes	4. Álfnes A. Við Kollafjörð	5. Álfnes B. Álfnesbærinn	6. Álfnes C. Við Álfnesvík
Landslags- og umhverfiseinkenni – viðkvæmni fyrir breytingum	Landslag						
	Útivist						
	Dýra- og plöntulíf						
	Sjöntengingar						
	Mannvist						
	Mengun/truflun						
	Náttúruvá						

		1. Sundahöfn	2. Gufunes	3. Geldinganes	4. Álfsnes A. Við Kollafjörð	5. Álfsnes B. Álfsnesbærinn	6. Álfsnes C. Við Nesvík
Aðstæður fyrir höfn	Samspil við nærsvæði						
	Náttúrulegar aðstæður						
	Flutningskostnaður						
	Grunnkerfi						
	Stækkun						

Það var niðurstaða þessa almenna samanburðar að þeir þrír kostir sem skoðaðir voru á Álfsnesi komi betur út en Sundahöfn, Gufunes og Geldinganes, vegna meiri fjarlægðar frá byggð, þó gera megi ráð fyrir auknum flutningskostnaði, áhrifa á landslag og áhrifa vegna aksturs og uppbyggingar grunnkerfa. Af þessum þremur stöðum á Álfsnesi kemur staðsetningin við Álfsnesvík best út en náttúrulegar aðstæður til landmótunar eru óhagstæðari við Kollafjörð og Álfsnesbæinn vegna sjávarhamra eða kletta við strönd, óhagstæðari veðuraðstæðna og vegna þess að staðirnir eru opnari fyrir hafi. Á öllum stöðunum á Álfsnesi verður nokkur kostnaður vegna tenginga við grunnkerfi.

Á grundvelli þessa samanburðar og niðurstaðna í umhverfismati tillögunnar er mælt með því að nýtt iðnaðarsvæði, sem er ætlað fyrir vinnslu jarðefna, verði staðsett í Álfsnesvík og að svæðið verði innan vaxtarmarka höfuðborgarsvæðisins. Staðarval við Álfsnesvík virðist fela í sér skynsamlega málamiðlun að virtum þeim áhrifum sem þessi greining nær til.

Byggt á þessum forsendum er nú lögð fram tillaga að breytingu á aðalskipulagi, sem gerir ráð fyrir nýju iðnaðarsvæði við Álfsnesvík og breyting á svæðisskipulagi, sem breytir vaxtarmörkum þannig að iðnaðarsvæðið verði innan þess. Á forsendum þeirrar niðurstöðu hefur sá kostur verið mótaður frekar í aðalskipulagstillögu og svæðisskipulagstillögu og er gerð grein fyrir líklegum áhrifum þeirra breytinga á umhverfið í eftirfarandi töflu. Þar kemur einnig fram hvernig brugðist hefur verið við mögulegum neikvæðum áhrifum með skilmálum fyrir iðnaðarsvæðið í aðalskipulagstillögunni. Þeir skilmálar eru til leiðbeiningar við útfærslu deiliskipulagsins, sem nú er í vinnslu.

Umhverfispáttur	Áhrifamat	Skýring	Skilmálar í aðalskipulagi til að draga úr áhrifum.
1. Náttúrufar			
1.1 Lífríki	Neikvæð	Óveruleg áhrif á gróður og fuglalíf en skerðir votlendi sem forðast ber að raska skv. náttúruverndarlögum.	
1.2 Sjór og strandlengja	Neikvæð	Óröskuð strandlengja mun skerðast.	
2. Loftgæði			
2.1 Loftgæði	Óveruleg neikvæð	Dregið er úr mögulegum neikvæðum áhrifum á loftgæði, vegna rykmengunar eða fokhættu.	Nýta skal landslag lóðar landmegin til að skerma starfsemina af eins og kostur er, til að draga úr áhrifum á ásýnd, mögulegri rykmengun eða fokhættu, ljósmengun og hávaða.
2.2 Losun gróðurhúsalofttegunda	Óveruleg neikvæð	Óveruleg aukning vegna aukinnar umferðar.	
3. Samfélag			
3.1 Samgöngur	Óveruleg neikvæð	Auknar akstursvegalengdir	Útfærsla vinnslusvæðisins og tenginga að því skal taka tillit til fyrirhugaðrar legu 2. áfanga Sundabrautar.
3.2 Lýðheilsa	Óveruleg neikvæð	Einhver áhrif verða á hljóðvist en þau eru líkleg til að vera óveruleg.	
3.3 Fornminjar	Neikvæð	Neikvæð áhrif þar sem framkvæmdir á skipulagssvæði munu raska fornminjum.	Þekktar fornminjar eru á og við svæðið. Í deiliskipulagi skal forðast, eins og kostur er, að raska minjum í suðurjaðri svæðisins sem tilheyra minjasvæði Sundakots, en þar eru eintakar minjar um búðarsvæði verslunarstaðarins við Þerneyjarsund. Vegtengingu að svæðinu skal einnig hagað þannig að minjum sé hlíf, sé þess nokkur kostur. ⁵
3.4 Öryggi	Óveruleg neikvæð	Skipulagið tekur tillit til loftslagsbreytinga	Við útfærslu deiliskipulags skal taka tillit til mögulegrar hækkunar sjávarstöðu vegna loftslagsbreytinga.
3.5 Efnahagur	Verulega jákvæð	Stefnan veitir möguleika á iðnaðarsvæði fyrir fyrirtæki sem er mikilvægur framleiðandi jarðefna fyrir höfuðborgarsvæðið og önnur svæði nær og fjær.	
4. Auðlindir			
4.1 Landrými	Óveruleg neikvæð	Óraskað land er tekið undir byggð.	
4.2 Verndarsvæði	Óveruleg neikvæð	Nálæg svæði á náttúruminjasrá eru ekki líkleg til að verða fyrir verulegum áhrifum.	
4.3 Útivistarsvæði	Óveruleg neikvæð	Stefnan er ekki líkleg til að hafa áhrif á notkun eða aðgengi að útivistarsvæðum.	

⁵ Áhrif á minjar og mótvægisáðgerðir verða til frekari skoðunar á kynningartíma vinnslutillögunnar, sjá umfjöllun í kafla 6 um samráð við Minjastofnun.

4.4 Jarðefnanotkun	Óveruleg neikvæð	Gæta skal að jafnvægi í efnisnotkun á staðnum milli skeringa, fyllinga og dýpkunar.	Við landmótun skal eins og hægt er gæta að efnisjafnvægi, þannig að efni í fyllingar verði sem mest aflað með skeringum á landi og úr dýpkunarframkvæmdum vegna hafnarinnar.
4.5 Landslag/ásýnd	Umfang raskaðs svæðis	Ásýnd svæðisins mun breytast.	Hönnun og frágangur á svæðinu skal miða að því að mannvirki falli vel að umhverfinu. Nýta skal landslag lóðar landmegin til að skerma starfsemina af eins og kostur er, til að draga úr áhrifum á ásýnd, mögulegri rykmengun eða fókhattu, ljósmengun og hávaða.

Síðar, þegar fullunnar svæðis- og aðalskipulagstillögur verða auglýstar verður einnig auglýst deiliskipulag fyrir iðnaðarsvæðið. Þá mun fylgja nánari umfjöllun um mat á svæðisbundnum áhrifum þess á umhverfið að staðsetja iðnaðarsvæðið í Álfsnesvík og hvernig draga má úr áhrifum með útfærslu á lóð, tilhögun hennar og stærð, fyrirkomulagi bygginga og umhverfisfrágangi með skilmálum og útfærslu í deiliskipulagi.

Núllkostur, það er ef skipulagi yrði ekki breytt og Álfsnesvík kæmi ekki til greina sem iðnaðarsvæði myndi leiða til þess að ekkert iðnaðarsvæði af þessum toga færi inn á skipulag og fyrirtæki sem þurfa að staðsetja sig á slíku svæði, eins og á við í tilfelli Björgunar, myndu þurfa að hætta vinnslu. Það gæti haft þau áhrif að framboð á efnum t.d. til steypuframleiðslu myndi minnka mikið og þá þyrfti að flytja efni langt að, annað hvort úr opnum námum eða þá að opna þyrfti nýjar námur á landi. Efnisvinnsla úr námum á hafsbotni hefur reynst hagkvæmur kostur og dregið úr þörfinni fyrir efnisnám á landi.

6 Samráð og kynningar

Samhliða aðalskipulagstillögunni er unnið að breytingu á svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins og nýju deiliskipulagi fyrir Álfsnesvík og er kynning áætlananna áformuð samhliða⁶:

- Sameiginleg **verkefnislýsing** fyrir **aðalskipulag** og **deiliskipulag** með matslýsingu var kynnt og lögð fram til umsagnar í október 2017. Lýsingin var send til umsagnaraðila og gerð aðgengileg á vef Reykjavíkurborgar. Vakin var athygli á henni með auglýsingu í fjölmiðli.

Starfsemi Björgunar felst í flutningi og vinnslu náttúrulegra jarðefna og var það í fyrstu skilningur Reykjavíkur að sú landnotkun samræmdist best skilgreiningu á landnotkunarflokknum „Efnistöku- og efnislosunarsvæði“ sbr. staflið (g) í grein 6.2 í skipulagsreglugerð nr. 90/2013 þar sem þar væri ekki gert ráð fyrir mengandi iðnaðarstarfsemi. Í samræmi við þann skilning var auglýst verkefnis- og matslýsing fyrir bæði aðal- og deiliskipulag sem tók mið af því. Í umsögn Skipulagsstofnunar við lýsingu kom fram að þar sem þarna væri um að ræða efnisvinnslu með tilheyrandi aðstöðu og húsnæði sem væri háð byggingarleyfi, þá ætti frekar við að skilgreina landnotkunina sem iðnaðarsvæði. Því var verkefnislýsingin aftur sett í kynningu miðað við breyttar forsendur og í kjölfarið var samþykkt í svæðisskipulagsnefnd að setja í kynningu verkefnislýsingu þar sem lagt var upp með að gera breytingu á vaxtarmörkum þéttbýlis höfuðborgarsvæðisins, til að iðnaðarsvæðið yrði innan þess.

- Sameiginleg **verkefnislýsing** fyrir **aðalskipulag** og **deiliskipulag** með matslýsingu var kynnt og lögð fram til umsagnar í janúar 2018. Lýsingin var send til umsagnaraðila og gerð aðgengileg á vef Reykjavíkurborgar. Vakin var athygli á henni með auglýsingu í fjölmiðli.

⁶ Umfjöllun hér er samhliða umfjöllun í svæðisskipulagstillögunni.

- Verkefnislýsing fyrir **svæðisskipulags**breytingu var lögð fram til kynningar í febrúar 2018. Lýsingin var send til umsagnaraðila og gerð aðgengileg á vef samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu, ssh.is. Vakin var athygli á henni með auglýsingu í fjölmiðli.

Eftirtalдар umsagnir bárust um verkefnislýsingarnar og hafa þær verið hafðar til hliðsjónar við tillögugerð og umhverfisskýrslu, eftir því sem við á:

Minjastofnun benti á minjasvæði í og við Álfsnesvík og að stofnunin muni gera kröfu um mótvægisáðgerðir vegna minja sem kunna að verða fyrir raski. Einnig benti stofnunin á að nauðsynlegt gæti verið að kanna þau svæði á hafsbótmi sem verða fyrir raski vegna hafnarframkvæmdanna og að þörf geti orðið á mótvægisáðgerðum ef minjar verða fyrir raski, sem myndu í flestum tilfellum fela í sér fornleifarannsókn með uppgrefti.

Uppfært 14. ágúst. Í ljósi ofangreindrar umsagnar var í júní 2018 óskað eftir umsögn stofnunarinnar um þær skráðu minjar sem geta lent innan væntanlegs framkvæmdasvæðis Björgunar í Álfsnesvík og mögulegar mótvægisáðgerðir, svo hægt væri að undirbúa þær í sumar. Svar barst frá Minjastofnun með bréfi dags. 17. júlí 2018 þar sem stofnunin beinir þeim tilmælum til Reykjavíkurborgar, á grunni upplýsinga úr uppfærðri fornleifaskráningu Borgarsögusafns, að fundinn verði önnur staðsetning fyrir starfsemi Björgunar. Byggði Minjastofnun tilmæli sín á að svæðið væri hluti af einstakri minjaheild með minjum um verslun, útveg og landbúnað.

Reykjavíkurborg skoðar nú hvernig hægt er að bregðast við umsögn Minjastofnunar og mun eiga samráð við Minjastofnun um það á kynningartíma vinnslutillögunnar. Skoða þarf hvort mögulegt sé að grípa til mótvægisáðgerða sem t.d. gætu falið í sér að skráðum minjum á svæðinu verði hlífð að hluta eða öllu leyti, fornleifarannsóknir og/eða aðrar leiðir við varðveislu minjanna. Niðurstaða ítarlegs kostamats er að aðrar staðsetningar fyrir starfsemi Björgunar eru ekki tiltækar þannig að sá kostur að leita annað er illfær.

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur benti á nokkra þætti sem mikilvægt væri að skoða, eftir því sem við ætti, svo sem möguleg áhrif vegna grugg- og setmyndunar, hávaða og foks, lýsingar og umferðar, og að huga þurfi að frárænni og nægilegu landrými fyrir settjarnir.

Veitur bentu á að styrkja þyrfti tengingar rafmagns og heits vatns á svæðinu, færa þyrfti stofnlögn fyrir kalt vatn og að engin fráveita væri á svæðinu.

Frá Mosfellsbæ, íbúasamtökum Kjalarness og Leirvogstungu bárust ábendingar m.a. um að viðhafa aðgát vegna minja, fráveitu, vatnsöflunar, útivistarsvæðisins við Leirvog, sjónmengunar og foks jarðefna,

Náttúrufræðistofnun kom með ábendingar um viðmið úr lögum um náttúruvernd nr. 60/2013 sem mikilvægt væri að taka tillit til, eftir atvikum.

Landsnet, Samgöngustofa, Vegagerðin, Veðurstofan og Umhverfisstofnun gerðu ekki athugasemd við lýsingarnar,

Skipulagstofnun benti á að huga þyrfti að aðkomu að svæðinu og hvort tillagan hefði áhrif á fyrirhugaða legu 2. áfanga Sundabrautar. Þá benti stofnunin á að æskilegt væri að umhverfismat skv. lögum um mat á umhverfisáhrifum yrði unnið samhliða skipulagstillögunum, eins og ráðgert er.

- Tillaga að aðalskipulagsbreytingu er nú kynnt á vinnslustigi, samhliða tillögu að breytingu á svæðisskipulagi, ásamt umhverfisskýrslu. Tillögurnar verða sendar til umsagnaraðila og óskað eftir umsögn. Þær verða gerðar aðgengilegar á vef Reykjavíkurborgar og vakin verður athygli á þeim með auglýsingu í fjölmiðli og á kynningarfundum.
- Þegar unnið hefur verið úr ábendingum sem bárust á kynningartíma verðaendanlegar tillögur að aðalskipulagi og deiliskipulagi ásamt umhverfisskýrslu lagðar fram í borgarstjórn og auglýstar að lokinni athugun aðalskipulagstillögunnar hjá Skipulagsstofnun. Framhaldinu verði þær auglýstar opinberlega, gerðar aðgengilegar á vef Reykjavíkurborgar og athygli vakin á þeim með auglýsingu í fjölmiðli. Samhliða er gert ráð fyrir að tillaga að breytingu á svæðisskipulagi verði auglýst eftir að hafa fengið afgreiðslu í svæðisskipulagsnefnd.
- Að loknum athugasemdafresti verða aðalskipulag- og deiliskipulagstillögunnar teknar fyrir í bæjarstjórn og svæðisskipulagstillaga í svæðisskipulagsnefnd og samþykktar tillögur sendar til Skipulagsstofnunar.

Umsagnaðilar vegna aðalskipulagstillögu eru Skipulagsstofnun, Umhverfisstofnun, Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur, Umhverfis- og heilbrigðisráð Reykjavíkur, Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis, hverfisráð Grafarvogs, hverfisráð Kjalarness, Mosfellsbæ, íbúasamtök Leirvogstungu, Veiðifélag Leirvogsár, Kópavogsbæ, Garðabæ, Hafnarfjarðarkaupstaður, Seltjarnarneskaupstaður, Kjósarhreppur, Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu (SSH), Minjastofnun Íslands, Faxaflóahafnir, Sorpa, Vegagerðin, Samgöngustofa, Orkustofnun, Orkuveitan, Veðurstofan, Veitur og Borgarsögusafn. Svæðisskipulagstillagan, sem kynnt er samhliða, hefur sömu umsagnaraðila.

Samhliða ferli skipulagsbreytinga vinnur Björgun að umhverfismati framkvæmdarinnar. Til glöggvunar er í meðfylgjandi töflu sýnd tímalína fyrir áætlað ferli vegna skipulagsbreytinga og umhverfismats framkvæmda.

Áætluð tímalína	Skipulagsáætlanir	Umhverfismat framkvæmda – áætlað ferli
Október 2017 - lokið	Undirbúningur; greinargerð um nýtt athafnasvæði Björgunar og kostamat	
Desember 2017 – mars 2018 - lokið	Skipulagslýsingar í kynningu, svæðis, aðal og deiliskipulag	
~Júní-ágúst 2018	Drög að tillögum að breytingu á aðalskipulagi/svæðisskipulagi kynntar á vinnslustigi	Kynning matsáætlunar og umsagnarferli
~September-október 2018	Tillögur samþykktar í auglýsingu, aðalskipulag, deiliskipulag og svæðisskipulag og sendar til umsagnar	Frummatsskýrsla í kynningu
~Nóvember-desember 2018	Athugasemdum svarað að loknu auglýsingaferli	Athugasemdum svarað að loknu auglýsingaferli
~Janúar-febrúar 2018		Matsskýrsla fullunnin og send Skipulagsstofnun. Úrskurður Skipulagsstofnunar
~ Febrúar-mars 2018	Tillögur sendar Skipulagsstofnun og auglýstar í B-deild Stjórnartíðinda	

7 Heimildir

Alta, 2017. *Nýtt athafnasvæði Björgunar. Kostamat.* Unnið fyrir Björgun ehf. og Reykjavíkurborg./Óútgefið, er í drögum.

Reykjavíkurborg, 2015. Líffræðileg fjölbreytni. Stefna Reykjavíkurborgar. Umhverfis- og skipulagssvið Reykjavíkurborgar.

Reykjavíkurborg og Vegagerðin, 2014. Aðgerðaráætlun gegn hávaða.

Reykjavíkurborg, 2016. Loftslagsstefna Reykjavíkurborgar.

Reykjavíkurborg, 2013. *Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030.*

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu, SSH. 2014. Höfuðborgarsvæðið 2040. Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2015-2040.

Skipulagsstofnun, 2005. Leiðbeiningar um flokkun umhverfispátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa.

Umhverfisráðuneytið, 2002. Velferð til framtíðar. Sjálfbær þróun í íslensku samfélagi, stefnumörkun til 2020. Reykjavík: Umhverfisráðuneytið.

Umhverfisráðuneytið, 2010. Aðgerðaráætlun í loftslagsmálum.

Umhverfisstofnun. Náttúruminjaskrá.